

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

A1.

- Τι λοιπόν; Δεν είναι φυσικό αυτό εδώ, είπα εγώ, και δε βγαίνει αναγκαστικά ως συμπέρασμα απ' αυτά που έχουμε προαναφέρει, ότι δηλαδή ούτε οι απαίδευτοι και αυτοί που δεν έχουν γνωρίσει την αλήθεια θα μπορούσαν ποτέ να κυβερνήσουν ικανοποιητικά μια πόλη, ούτε εκείνοι που αφήνονται να ασχολούνται ως το τέλος της ζωής τους με την παιδεία, εκείνοι μιν (οι πρώτοι), γιατί δεν έχουν ένα σκοπό στη ζωή τους προς τον οποίο καταβάλλοντας προσπάθεια πρέπει να κάνουν τα πάντα όσα τυχόν πράττουν στην ιδιωτική και δημόσια ζωή, ενώ οι άλλοι (οι δεύτεροι) επειδή δε θα αναμειχθούν με τη θέλησή τους στον πρακτικό βίο, νομίζοντας ότι έχουν εγκατασταθεί στα νησιά των μακάρων αν και είναι ακόμη ζωντανοί;
- Αλήθεια, είπε.
- Δικό μας έργο λοιπόν, είπα εγώ, των ιδρυτών της πολιτείας είναι να εξαναγκάσουμε τις εξαιρετικές φύσεις να φθάσουν προς το μάθημα που προηγουμένως αναγνωρίσαμε ως ανώτατο, δηλαδή να δουν το αγαθό και ν' ανέβουν, να μην τους επιτρέψουμε αυτό που τώρα τους επιτρέπεται.

B1.

έν παιδεία : αρχικά η λέξη σημαίνει αυτό που πρέπει να μάθει το παιδί. Ήδη όμως από τον 5^ο αι. ως όρος της παιδαγωγικής δηλώνει τη γενική καλλιέργεια, που είναι προνόμιο μόνο του ανθρώπου – γι' αυτόν το λόγο άλλωστε αποδίδεται στα λατινικά ως *humanitas*. Βάση της παιδείας είναι για τον Πλάτωνα η μουσική (λογοτεχνία, τραγούδι, καλλιέργεια της

καλλιτεχνικής ευαισθησίας) και η γυμναστική · παιδείυση είναι η πορεία προς την παιδεία.

Η φύση από μόνη της, χωρίς την αρωγή της παιδείας, δεν μπορεί να ολοκληρώσει τη διαμόρφωση του ανθρώπινου χαρακτήρα. Το ζητούμενο κάθε κοινωνίας είναι να έχει και να καλλιεργεί «φύσεις» που να είναι ικανές να διαμορφώσουν θετικά το προφίλ της και να διατηρήσουν την άριστη εικόνα της.

Η ποιότητα μάλιστα της παιδείας που θα λάβουν όσοι πρόκειται να ασκήσουν εξουσία αποτελεί εγγύηση για την ποιότητα του πολιτεύματος.

Η παιδεία αποτελεί το μέσο με το οποίο ο φιλόσοφος θα απελευθερώσει τους υπόλοιπους δεσμώτες που ζουν στο σπήλαιο της πλάνης και της απαιδευσίας. Είναι η στροφή των οφθαλμών προς τη γνώση, το είναι, την ιδέα του Αγαθού.

ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν : πολύ συχνά στον Πλάτωνα λέξεις που σημαίνουν το ἄνω και την ἀνάβαση χρησιμοποιούνται μεταφορικώς για την παιδεία και τα αγαθά που προσφέρει. Ο Σωκράτης με αυτή την πρόταση επιστρέφει στην αλληγορία του σπηλαίου και χαρακτηρίζει την πορεία προς το Αγαθό ως την ἀνάβαση από τα βάθη του σπηλαίου , την έξοδο προς το φως και τελικά τη θέαση του Αγαθού. Η διαδικασία που πρέπει να περάσουν οι «βέλτιστες φύσεις» για να φτάσουν τελικά στο Αγαθό δεν είναι εύκολη. Απαιτείται κοπιώδης προσπάθεια , συνεχής και δύσκολος αγώνας. Είναι ανηφορικός και τραχύς ο δρόμος προς την κατάκτηση του «μέγιστου μαθήματος», του Αγαθού. Η επανάληψη της λέξης ἀνάβαση υπογραμμίζει τη δυσκολία αυτής της πορείας.

B2.

Στο απόσπασμα τίθεται το θέμα των φορέων της εξουσίας στην ιδεατή πολιτεία. Αρχικά αποκλείονται οι «απαίδευτοι» και οι «άπειροι αληθείας». Σ' αυτούς ο Σωκράτης καταλογίζει την απουσία σκοπού, με αποτέλεσμα να λείπει παντελώς ο προσανατολισμός σε όσα πράττουν ιδιωτικά και δημόσια. Άρα είναι πρακτικά άστοχοι και ά(ν)-αρχοί. Οι τυχαίοι και αφιλοσόφητοι πολιτικοί δεν έχουν έναν υψηλό σκοπό να υπηρετήσουν, γιατί δεν έχουν φτάσει στη γνώση της Αλήθειας, δεν έχουν γνωρίσει το Αγαθό. Επιδιώκουν μόνο το προσωπικό τους συμφέρον. Γίνονται έρμαια της ακολασίας και της εγωπάθειάς τους. Αναλαμβάνουν την εξουσία από ματαιοδοξία, πάθος και συμφέρον. Οι συνέπειες της άγνοιας τους, όταν τελικά αναλαμβάνουν ηγετικούς ρόλους, καθρεφτίζεται στην πολιτειακή διακυβέρνηση. Σ' αυτούς, επομένως, αποδίδει ο φιλόσοφος τα αίτια της παρακμής της εποχής του.

B3.

Στη Δημοκρατία επιτρέπονται τα πάντα: ο καθένας πράττει και λέει ό,τι θέλει και ζει όπως θέλει. Τα αξιώματα μοιράζονται με κλήρο ώστε να δίνεται η εντύπωση ότι οι πολίτες είναι ίσοι. Οι δάσκαλοι φοβούνται και κολακεύουν τους μαθητές, οι γέροντες συμπεριφέρονται σαν να είναι νέοι, ακόμη και τα ζώα ωθούν έξω από το δρόμο τους τους ανθρώπους.

Η άμετρη ελευθερία της Δημοκρατίας οδηγεί στην αναρχία. Μέσα στην πόλη δημιουργείται πόλωση. Από τη μια είναι οι άπληστοι ολιγαρχικοί και από την άλλη οι άκεντροι κηφήνες (οι πτωχοί) που έχουν ωστόσο ως προστάτες τους κηφήνες με κεντρί. Όταν λοιπόν ο κακούργος κηφήνας αναλάβει με τη βοήθεια του Δήμου την εξουσία εγκαθιστά την Τυραννίδα. Ως τύραννος πια λησμονεί τις υποσχέσεις που είχε δώσει

στους πτωχούς για την αναδιανομή του πλούτου, κηρύσσει πολέμους για να αποσπά το λαό από τα προβλήματα του και καταδιώκει τους επιφανείς πολίτες. Για να προστατευθεί από τους αγανακτισμένους και ελευθερόφρονες συγκροτεί σωματοφυλακή από απελεύθερους . Ο τυραννικός άνθρωπος περιτριγυρίζεται από σμήνος ηδονών , κλέβει, συκοφαντεί και διαπράττει κάθε είδους ανοσιούργημα.

B4.

απόρρητος → προειρημένων

ντροπαλός → ἐπιτρέπειν (ἐπιτροπεῦσαι, ἐπιτρέπεται)

αντιβιοτικό → βίω

αποχή → ἔχουσιν (μετέχειν)

δυσπραγία → πράττωσιν (πράττειν, πράξουσιν)

μονοκατοικία → ἀπώκισθαι

προφήτης → ἔφη (ἔφαμεν)

εἶδωλο → ἰδεῖν / ἴδωσι

βάθρο → ἀναβάντες (ἀνάβασιν , ἀναβῆναι , κατεβαίνειν)

ανυπόμονος → καταμένειν

Γ 1.

Εκείνοι λοιπόν δειπνούσαν (ἔτρωγαν) σιωπηλά σαν να τους είχε επιβληθεί από κάποιον ανώτερο. Και ο Φίλιππος ο γελωτοποιός αφού χτύπησε την πόρτα είπε στον υπηρέτη να αναγγείλει και ποιος είναι και για ποιο λόγο θέλει να περάσει και είπε ότι παραβρίσκεται ενώ έχει ετοιμάσει όλα τα απαραίτητα ώστε να (για να) φάει τα ξένα, και είπε ότι το παιδί στενοχωριέται πολύ και γιατί δεν έφερε τίποτε και γιατί είναι νηστικό. Αλλά όμως άνδρες είναι ντροπή να αρνηθούμε βέβαια τη στέγη (φιλοξενία) · ας περάσει λοιπόν. Και συγχρόνως έστρεψε το βλέμμα του

στον Αυτόλυκο, προφανώς εξετάζοντας (παρατηρώντας) τι του φαίνεται πως είναι το αστείο.

Γ 2.

κρείττονος → τάς κρείττονας / κρείττους

ὅ,τι → οὔτινος / ὅτου

ἐφῆ → φαίη

πάντα → πᾶσι

φέρειν → ἐνεγκεῖν

ταῦτα → αὐται

ἄνδρες → (ῶ) ἄνερ

αἰσχρὸν → εἴσιθι

δόξειε → ἔδοξε

Γ 3 α.

αὐτοῖς → αντικείμενο στη μτχ. ἐπιτεταγμένον

τῷ ὑπακούσαντι → ἔμμεσο αντικείμενο στο ρήμα εἶπε, επιθετική μετοχή

διὰ τὸ φέρειν → εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας στο πιέζεσθαι

ἀνάριστον → κατηγορούμενο στο «παῖδα» μέσω του συνδετικού εἶναι

φθονῆσαι → υποκείμενο στην απρόσωπη έκφραση «αἰσχρον ἐστί» τελικό

απαρέμφατο, με υποκείμενο ἡμᾶς (ετεροπροσωπία)

ἐκείνῳ → δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου στο δόξειε.

Γ3 β.

Εισάγγελόν τις εἰμί